

اقتصاد ایران

تالیف:

سعید کیان پور

هیات علمی گروه اقتصاد دانشگاه پیام نور

حمید محمد رضایی ازندریانی

پژوهشگر و مدرس دانشگاه

سرشناسه	کیان پور، سعید، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	اقتصاد ایران / سعید کیان پور، حمید محمد رضایی ازندریانی؛ ویراستار علمی: طاهره رنجبرزاده، زلیخا زهدی جلال؛ طراح آموزشی: مهدی ملک محمدی، عباس ابراهیمی؛ ویراستار ادبی: هانیه منطقی.
مشخصات نشر	همدان: فراگیر هگمتانه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۷۲ ص.
شابک	۹۸۷-۶۰۰-۲۱۹-۲۲۹-۵
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	اقتصاد ایران -- ایران -- تاریخ
موضوع	Economics -- Iran -- History
موضوع	ایران -- سیاست اقتصادی -- تاریخ
موضوع	Iran -- Economics policy -- History
شناسه افزوده	رضایی ازندریانی، حمید محمد، ۱۳۶۷، نویسنده.
رده بندی کنگره	HC ۴۱۰
رده بندی دیویی	۳۳۸/۹۵۸
شماره کتابشناسی ملی	۵۸۱۰۲۴۰

عنوان کتاب:	اقتصاد ایران
مؤلفان:	سعید کیان پور - حمید محمد رضایی ازندریانی
ویراستار تخصصی:	عباس ابراهیمی - ناهما یونفر - مریم شاطر خجازی
ویراستار علمی:	طاهره رنجبرزاده - زلیخا زهدی جلال
طراح آموزشی:	مهدی ملک محمدی - عباس ابراهیمی
ویراستار ادبی:	هانیه منطقی
ویراستار زبان انگلیسی:	پرناز روحانی منش
ویراستار عربی:	هادی رحمانی پاکروان
ناشر:	انتشارات فراگیر هگمتانه
چاپ:	سینا
شمارگان:	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ:	اول / ۱۳۹۹
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۱۹-۲۲۹-۵
قیمت:	۳۰,۰۰۰ تومان

مرکز پخش: همدان، خیابان شریعتی، مقابل کبابیان، کوچه مهر

تلفن: ۰۲۱-۳۲۵۱۴۴۶۱-۳۲۵۱۶۱۴۴-۳۲۵۲۸۴۶۲-۰۲۱-۳۲۵۱۷۲۵۲-۰۲۱-۳۲۵۱۷۲۵۲

فهرست

فصل اول: فرایند شکل گیری تاریخی توسعه یافتگی و عقب ماندگی اقتصادی در ایران و جهان.....	۶
فصل دوم: اقتصاد ایران از دوره هخامنشیان تا دوره انقلاب اسلامی.....	۴۱
فصل سوم: نهادهای دولت در اقتصاد کشور.....	۹۴
فصل چهارم: بخش کشاورزی در اقتصاد کشور.....	۱۱۷
فصل پنجم: نقش نفت، گاز و انرژی در اقتصاد کشور.....	۱۳۹
فصل ششم: برنامه های توسعه ای ایران.....	۱۵۶
منابع و مآخذ.....	۱۷۱

پیشگفتار

اقتصاد ایران یک اقتصاد ترکیبی و در حال گذار، شامل یک بخش عمومی بزرگ است، که در حدود ۶۰ درصد آن به شیوه متمرکز و دستوری اداره می‌شود. پیش از انقلاب ایران، ایران رشد اقتصادی سریعی داشت. در طول دهه ۱۳۵۰ مدرن و صنعتی شدن جامعه ایران که به طور سنتی جامعه‌ای کشاورزی بود قابل توجه بود. خروج سرمایه از ایران درست پیش و پس از انقلاب تا سال ۱۳۵۹ حدود ۱۰ میلیارد دلار بود. پول فراوان نفت به محمدرضا پهلوی اجازه می‌داد که صنایع بزرگی را در خارج بخرد یا در ایران ایجاد کند اما این صنایع برای کشور توسعه‌نیافته ایران که فاقد صنایع پیشرفته بود استاده چندی نداشت. ضمناً نابودی کشاورزی در پی اصلاحات ارضی، ایران را به یک کشور مصرفی که بر پایه نفت اداره می‌شد تبدیل کرد. جمعیت ایران در طی بیست سال بیش از دو برابر شد و هم‌زمان با افزایش جمعیت جوان، اگرچه بخش بزرگی از جمعیت از سال ۱۳۴۰ در بخش کشاورزی فعال بودند اما ایران وارد کنند عمده مواد غذایی بود. مشکلات اقتصادی باعث مهاجرت مردم از حومه به شهرها گردید. پس از پایان جنگ ایران و عراق، دولت ایران سعی در توسعه ارتباطات، حمل و نقل، تولیدات، مراقبت‌های پزشکی، آموزش و صنعت انرژی از جمله آینده نگری درباره قدرت هسته‌ای خود و همچنین یکپارچه سازی ارتباطات و زیرساخت‌های حمل و نقل با کشورهای همسایه کرد. در طول جنگ با عراق، حدود ۱۳۰۰ ایرانیان کشته و حدود ۵۰۰ هزار نفر دیگر مجروح شدند. ادعا می‌شود که این رویداد، خسارتی در حدود ۵۰۰ میلیارد دلار بر اقتصاد ایران تحمیل کرد. بنابراین مطالعه اقتصاد ایران از این نظر نیز اهمیت می‌یابد. از این رو به منظور تمهیدات گوناگون برای درک آن برای اولین بار در این کتاب، به کلیاتی در ارتباط با اقتصاد ایران از منظر تاریخی از ابتدای دوران هخامنشیان تا دوران کنونی هم به صورت بین‌المللی و هم به صورت ملی می‌پردازیم و به این سوال به صورت فرایند تاریخی جواب داده می‌شود که چرا اقتصاد ایران از منظر فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و تاریخی عقب‌تر از کشورهای توسعه یافته مانده است.

سعید کیانپور

S_kianpoor@pnu.ac.ir